

Delavec izhaja vsak petek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 20.—, za pol leta K 10.—, za štiri leta K 5.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljatelj na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica številka 6. II. nadst. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. so poštne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Vse za organizacije in razredno zavednost delavstva.

Često nam posamezni člani organizacije stavljajo vprašanja, na katera ni mogoče posamezno odgovarjati. Zlasti se dogaja, da vprašujejo prav marljivo organizatorji, kakšne so prave pravne naloge delavskih organizacij in kako treba delati v organizaciji, da bo v resnici dobra. V teh vprašanjih imajo posamezniki časih napačne nazore. Nekateri mislijo, da se organizirani delavec ne sme zanimati za politiko, da organizacija ne sme dati članom pojasnil o političnih dogodkih in o politiki, ki je pravzaprav pravi vzrok delavskemu boju. Meščanskokapitalistična družba je vodnica politike v svoj prid, zato je povsem naravno, da ta politika ne more biti v prid delavstvu in če si delavstvo hoče pomagati, mora imeti svojo delavsko politiko, ki je popolnoma nasprotna meščanski politiki klerikalnih in liberalnih strank. Ako se delavstvo ne briga za svojo lastno politiko, tedaj se popolnoma prepušča meščanskim strankam, ki sklepajo zakone proti delavskim interesom. Napačno je torej, če delavstvo misli, da mora biti v organizacijah mrtvo za politiko, ker organizacije ne snujejo le za to, da izboljšujemo mezde in delovne razmere, marveč tudi za to, da priborimo take zakone, ki bodo delavstvu koristili.

Delavstvo, ki pripada socialnodemokratski stranki v Sloveniji, se že od nekdaj prav dobro zaveda, da ne zadostuje danes samo razredna zavest ali pa sama organizacija. Oboje mora biti spojeno v celoto. Skrbeti moramo torej za dobre in zavedne organizacije povsod, kjer prihajajo naši socialistični oziroma po minimalnem programu našega socialističnega gibanja ugotovljeni proletarski interesi v poštev.

Organizacije ojačujemo lahko v več smereh. Glavno pri vsaki organizaciji, pa bodi ta politična, kulturna, strokovna ali gospodarska, je, da ima svoj namen jasno začrtan. Vsaka organizacija v sedanjih socialnih razmerah mora imeti namen, ki ga spoznavajo člani, se ga zavedajo in se mu skušajo kot celota približati. O potih, kako naj se namen organizacije doseže, je pa stvar resne razprave, resnega preudarka. V socialističnih organizacijah mora biti izključena vsakršna demagogija, ki jo uganjajo razne meščanske stranke. V socialističnih organizacijah mora prevladovati v prvi vrsti razum in vzgoja za socializem. Če se kreče delovanje v teh smereh, potem tudi ni za organizacijo nobene nevarnosti, ker člani razumevajo organizacijo in nje namen.

Če store organizacije oziroma organizatorji v tem zmislu svojo nalogo, se ni treba nikdar bati za obstoj organizacije. Zakaj razumevanje in poznanje namenov organizacije je nje ledro. Iz tega ledra vzraste vse drugo, kar mora dičiti

organizacijo: zavednost, solidarnost in poštenost napram organiziranim tovarišem ali tovarišicam ter organizaciji sploh. In kadar si pridobi član te vrline, ki jih mora imeti vsak organiziran delavec, če je duševno normalen, potem mu je tudi disciplina v organizaciji ena najsvetejših dolžnosti, ki tvori šele faktično podlago moči organizacije. Te vrline mora imeti vsak organiziranec, na teh sloni vse delo v proletarskem boju.

Da je to naše stališče popolnoma jasno in utemeljeno, ni dvoma. Nasprotno pa trdimo, da je veliko demagoštvo, če se teh temeljev v organizacijah ne upošteva, če se članom organizacij izpodkopava zaupanje do zaupnikov organizacije, ali če se blati zaupnike. Naš namen mora biti, da povečamo ugled organizacijam, utrdimo zaupanje med organiziranim delavstvom, okrepiamo disciplino in solidarnost.

Delavstvo se v take malenkosti, laži in zahrbtno gonjo ne sme nikdar spuščati, marveč mora pošteno delati za okrepitev organizacij, kar se pa da doseči le s tem, da smo v resnici vrli člani organizacij, z vrlinami, ki smo jih navedli zgoraj. Pošten delavec zahteva pošteno delo v organizaciji, po blatu naj gazi demagogi in reakcionarne stranke!

Nova mezdna pogodba rudarjev s trboveljsko premogokopno družbo.

Velik uspeh Unije rudarjev za Slovenijo in sodruga Čobala ter zaupnikov organizacije.

Razmere v rudarski stroki pri trboveljskih premogovnikih so bile že naravnost bedne. Posamezne skupine so že dolgo zahtevale primerno izboljšanje socialnih razmer, toda treba je bilo, da se ta boj osredotoči v organizaciji. Ko se je Uniji rudarjev posrečilo zbrati vse potrebne podatke, je predložila zahteve družbi. Obravnava se je vršila v Ljubljani pod predsedstvom sodruga A. Kristana minul teden in se je o njej napravil naslednji

zapisnik,

sestavljen dne 12. februarja 1920.

Dne 11. in 12. februarja 1920 so se vršila pod predsedstvom ministra za gozdarstvo in šumarstvo Antona Kristana, v navzočnosti rudarskega glavarja, predstojnika Osrednjega urada državnih montanističnih obratov, vladnega nadzornika trboveljske premogokopne družbe, odposlanca poverjeništvu za socialno skrbstvo, trgovske in obrtniške zbornice in Zveze industrijcev, dalje zastopnikov podjetništva in delavstva, pogajanja v mezdni zahtevah delavstva premogovnikov trboveljske premogokopne družbe.

Po temeljiti razpravi in razgovoru se je slednjič dosegel med strankama sledeči sporazum:

I.

Minimalne plače se zvišajo za 77 %. Minimalna plača se izplača, če akordant ne doseže večjega zasluzka, doseže pa 75 % povprečne storitve njegove kategorije v letu 1917. Če iz lastne krivde ne doseže omenjene storitve, se mu izplača le zaslužek po akordu (glej odlok z dne 28. marca 1919., št. 424).

V tem poslednjem slučaju odpadejo tudi spodaj pod točko III. navedene družinske — družinske doklade.

Vse uvrstitve delavstva v kategorije ostanejo kakor je določeno v odloku z dne 28. marca 1919, št. 424.

II.

Obstoječe pogodnine (Geding) in stalno določene plače (Herrenschrift) se zvišajo za 77 %.

III.

Poleg zasluzka se plača vsakemu delavcu z družino za vsakega družinskega člana za vsak napravljen šiht doklada po 4 K.

Ta doklada se izplačuje za tudi ves čas bolezni.

Kot družinski člani se upoštevajo osebe, kakor je bilo to določeno v zapisniku z dne 7. oktobra 1919 v Trbovljah.

IV.

Nabavni prispevek se izplača za četrtletje za vsakega delavca 300 K, ter za vsakega družinskega člana 100 K od 1. do 9. aprila 1920. V polni meri se izplača nabavni prispevek onim delavcem, kateri so pri družbi od 1. januarja 1920 dalje nepretrgoma zaposleni.

Onim delavcem, kateri so vstopili v službo med 1. januarjem in 31. marcem 1920 se izplača nabavni prispevek za se in za družinske člane v razmerju dobe službe percentualno.

Kot družinski člani se upoštevajo zgoraj pod točko III. omenjene osebe.

Za vsak „blau“ se odtegne delavcu samcu in družinskemu očetu 6 K na dan.

Za čas dopusta se določijo:

V slučaju bolezni ali smrti v družini, vabil k uradam, če ni delavec vabilen kot obtoženec, in v drugih nujnih slučajnih krajših dopustih se delavcu za neobhodno potrebni čas dopusta od nabavnega prispevka nič ne odtegne.

Za druge dopuste v zasebnih zadevah se mu odtegne dnevno po 3 K in za vsakega družinskega člana po 1 K.

Za čas bolezni odpade procentualni nabavni prispevek za delavca samega, izplača se pa nabavni prispevek za družinske člane v polni izmeri.

V.

Ta pogodba velja od 8. februarja 1920 do konca I. plačilne perijode v mesecu ju-

niju 1920. Za ta čas odpačajo vse do-klade in vsa doplačila, ki niso v tej pogodbi izrecno naštetje. Zadnja diferenca na cenah živil se izplača do 8. februarja 1920.

VI.

Predstoječa pogodba velja za delavstvo vseh obratov Trboveljske premogokopne družbe.

VII.

Uradništvu in poduradništvu se bodo priznali priboljški v istem razmerju.

I. redna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Sloveniji.

(Konec.)

K točki sprememba pravil poroča sodrug Zore: Napredek časa, v katerem živimo je tako velik, da je nujno potrebno, da današnja skupščina spremeni tudi svoja pravila in opravilnik. Do sedaj se je vodstvo držalo pravil, ki smo jih prevzeli in obdržali od dunajske centrale. Jasno je, da sedaj ko imamo samostojno društvo, poskrbimo, da bodo pravila odgovarjala novim razmeram. Predvsem, prijatelji, moramo našemu društvu, ako ga hočemo usposobiti za boje, kateri ga neizogibno čakajo, dati zadostna denarna sredstva. Dosedanji prispevki niti izdaleka ne bodo mogli zadostovati, da krijemo vse izdatke, ki so neodložljivi. Prispevki, katere dosedaj plačujemo so umerjeni na predvojnje razmere. Iz blagajniškega poročila smo čuli kako veliki so izdatki za agitacijo in druge potrebščine. Pozabiti pa ne smemo, da letos veliko naših članov pridobi pravico do podpore. V poštev pridejo nadalje zlasti mezdni boji, kateri nas bodo stali velike svote. Ker se naše društvo ne more in tudi ne sme, ako hoče ostati res delavsko društvo zanašati na podporo meščanskih mogotcev, nam seveda ne preostaja nič drugega, kakor da sami poskrbimo za potrebne dohodke našemu društvu. Priznam, da bo morda kateremu izmed naših članov težko utrpel prispevek, toda pozabiti ne smemo, da smo navezani sami na sebe, ter da bomo šteli pri nasprotnikih le toliko, kolikor bomo sami s svojimi doneski zbrali skupaj. Tu pa mislim sodrugi, kadar gre za naše društvo, nam nobena žrtev ne sme biti prevelika. Vsa ostala društva v Sloveniji in drugod so že zvišala svoje prispevke, ker so uvidela potrebo, zato se tudi mi temu povišanju ne bomo mogli odtegniti. Na izobraževalnem polju nas čaka veliko dela. Tako delo pa zahteva velikih denarnih žrtv, katere bomo zmogli le, ako povišamo prispevke. V ta namen v imenu načelstva predlagam: Dosedanji drugi razred se črta, tako da bomo imeli odslej mesto štirih, tri razrede. Prispevek v prvem razredu se zviša na 2.40 K, v tretjem razredu (ta razred stopi na mesto črtanega drugega razreda) na 1.60 K, v četrtem razredu, (ki bo kadar stopi povišanje v veljavo tretji razred) se zviša na 1 K 20 vin. na teden. Podružnicam bo z uvedbo povišanih prispevkov za lokalno upravo ostalo od: I. razr. 20 vin., od II. razr. 16. vin., od III. razr. 12. vin. od vsakega prispevka. Vpisnina znašaj odslej 4 krone, za vsako izgubljeno društveno izkaznico plačaj član odslej 2 K. Točke 149 do 154 sedanjega opravilnika se črtajo. Vse ostale podpore ostanejo neizpremenjene. Redna skupščina se vrši vsako drugo leto. Povišanje prispevkov in pristopnin ter sprememba poslovnika, v kolikor za je treba spraviti s samostojnostjo

našega društva in s povišanimi prispevki v sklad, stopi v veljavo dne 1. marca 1920. V interesu razvoja našega društva vas, sodr. delegatije, prosim, da predlog načelstva sprejmete.

V debato o tej točki, ki je bila zelo zanimiva in poučna, so posegli skoraj vsi delegarje, ki so naglašali potrebo povišanja prispevkov. Nekateri delegatje so tudi izražali bojazen, da nekateri člani morda ne bodo umeli upoštevati to povišanje kakor jo umevali funkcionarji, poskrbeli pa bodo, da bodo takim članom predočili in razložili potrebo povišanja prispevkov. Pri glasovanju so bili vsi predlogi načelstva enoglasno sprejeti. Predsednik sodrug Zore se je delegatom za tako resno umevanje v svrhu ureditve društvenih financ toplo zahvalil, povdarjal pa je, da je treba temu važnemu sklepu dati življenje, zato apelira na vse delegate, da poskrbe, da postane ta sklep s 1. marcem 1920 živo dejstvo.

K 6. točki dnevnega reda, ujedinenje, poroča tajnik sodrug Srebrnič, ki izvaja:

Že ob ustanovitvi našega društva je bilo načelstvu jasno, da se mora s svojim delovanjem nasloniti na ostale bratske organizacije v državi. Čisto naravno je, da moramo iskati stika zlasti z ostalimi organizacijami lesnih delavcev, kateri priznavajo mednarodnost in razredni boj. V mesecu decembru p. l. je načelstvo na svoji seji, kjer sta bila navzoča tudi dva zastopnika iz Hrvatske in Slavonije izjavila, da stoj na stališču ujedinenja, katero naj se čimprej izvede. Stoji pa načelstvo našega društva na stališču, da je to ujedinenje mogoče le na federativni podlagi, ter je to stališče v svoji izjavi tudi obširno utemeljilo. Do danes se še ni ničesar takega dogodilo da bi se od tega stališča moglo odstopiti, zato je načelstvo mnenja, da se tej izjavi pridruži tudi današnja skupščina. V ta namen predlaga načelstvo naslednjo

resolucijo.

I. Redna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo, zbrana dne 1. in 2. februarja 1920 v Ljubljani, nalaga načelstvu društva, da čimprej stopi v stik z ostalimi zvezami lesnih delavcev v Jugoslaviji, da dogovorno z njimi ustanovi enotno centralizacijo vsega organiziranega lesnega delavstva v Jugoslaviji. Izjavlja pa, da bi vsled obstoječih gospodarskih, političnih in kulturnih razlik, katere v posameznih pokrajih obstojajo, taka centralizacija kakor jo predlaga Belgrad, gibčnost obstoječih pokrajinskih zvez le ovirala. Zato se pridružuje v polnem obsegu izjavi načelstva z dne 23. decembra 1919, da se vse pokrajinske zveze udružijo na federativni podlagi.

Sodrugi Novak, zastopnik lesnih delavcev Hrvatske in Slavonije se v bistvu strinja z resolucijo načelstva. Povdarja, da je predvsem potreben sporazum med Slovenci in Hrvati. Izjavlja, da bode hrvatski Savez storil vse, da pridemo čimprej do udruženja, kakršnega ima resolucija v mislih. Kakor hitro se sporazum med Hrvati in Slovenci izvrši, se možnosti podana, da bo udruženje vseh lesnih delavcev v Jugoslaviji v najkrajšem času mogoče. Kar se tiče sedeža centrale je po njegovem mnenju Zagreb najbolj prikladen. Priporoča, da se začeto delo z vso energijo nadaljuje.

Predsednik sodrug Zore odobrava stališče ss. Hrvátov. Treba bo zastaviti vse sile, da se tako udruženje kakor je predvidno v resoluciji čimprej izvede. Iz-

deja naj se načrt, kateri se pokrajinskim zvezam pošlje na ogled, da čimpreje pridemo do rezultata.

Strokovni tajnik sodrug Tokan izvaja: Prihajamo od dunajskih central. Skušnje od tam nas uče, da od tako tesne centralizacije, kot si jo predstavljajo srbski sodrugi nimamo pričakovati zaželjenega uspeha. Tudi kar se strokovnega lista tiče, bi enoten strokovni list moral biti pisan v slovenščini, srbohrvaščini in cirilici, kar bi povzročalo nove neprilike. Vsi razlogi govorijo zato, da je tesna centralizacija vsaj za nekaj časa praktično neizvedljiva. Priporočam, da se izvede udruženje na federativni podlagi.

Pri glasovanju je bila resolucija enoglasno sprejeta.

K sedmi točki dnevnega reda volitve poroča sodrug Petrc. V imenu odseka za sestavo nove kandidatne liste predlagam, da se v novo načelstvo izvolijo naslednji sodrugi: Predsednik Zore Viktor, predsednikov namestnik Peterca Andrej, blagajnik Gofar Jakob, blagajnikov namestnik Gaberšek Lovro, tajnik Srebrnič Andrej, v ostali odbor pa Bučar Franc in Bec Vinko. Za namestnike v odboru: Bradeško Andrej, Lenasi Franc, Bradač Anton, Smuk Franc. V nadzorstvo: predsednik Pogačnik Rok, predsednikov namestnik Fric Anton, v ostali nadzorstveni odbor pa Kavčič Tomaž in Drmastja Jakob. Razsodišče: predsednik Hlebš Franc, predsednikov namestnik Skutl Anton ter Trampuš Jakob in Ježek Matej. Pri sestavi kandidatne liste je bil odsek mnenja, da se da prilika sodelovanja pri načelstvu tudi zunanjim podružnicam. Ker pa so to zunanji delegatje odklonili, prosim, da glasujete za predlagano listo.

Pri glasovanju je bila predlagana lista enoglasno sprejeta.

Predsednik sodrug Zore. Ker smo dneveni red izčrpali ter svoje delo dokončali, prosim vse delegate, da v svojih podružnicah v smislu sklepov med člani tudi delujejo. Nič bi ne bilo bolj napačno, kakor to, če bi se sklepi skupščine ne izvršili. S tem ko ste za stavljen predloge glasovali, ste prevzeli dolžnost, da jih s svojim delovanjem po podružnicah tudi izvedete. Čas do 1. marca morate porabiti v to, da poročate članom v našem kraju o sprejetih sklepih, da bo moglo društvo izvršiti ono nalogo, katero si je postavilo. Z združenimi močmi bomo izvršili to, kar posamezniku ni mogoče, zato sodrugi na delo za povzdigo našega društva. Z vsklikom živeja organizacija lesnih delavcev je zaključil predsednik pomembno zborovanje.

Domači pregled.

Demokratsko-socialistična vlada v Belgradu je odstopila, ker regent ni podpisal odloka za razpust narodnega predstavništva. Nato je bil poverjen s sestavo vlade opozicionalec Vesnić. Tudi ta je vrnil nalogo in za njim je bil poverjen s sestavo vlade znani Protič. Kako se bo rešila kriza še ne vemo, ahi najbrže bo sestava vlade težavna, ker tudi opozicija nima večine (kvoruma). Če zmaga opozicija, najbrže ne bo nič z volitvami, ki so bile že deloma pripravljene. Večdar počakajmo, kako se bo rešila ta kriza med malo naprednim in reakcionarnim blokom.

Parlament je „zboroval“ 16. t. m. Vse klerikalno časopisje se je drlo in zahtevalo sklicanje parlamenta. Bil je sklican, k seji je pa prišlo 40 poslancev. Razženite nemudoma tak „parlament“ in razpišite takoj volitve! To je, kar mi zahtevamo.

klerikalci se seveda boje volitev, zato hočejo, da bi ostal kar sedanji parlament, katerega ni nihče volil.

Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani bo — kakor se uradno naznana — do preklica vsako sredo in vsak četrtek odprta samo za nameščence javnih uradov v Ljubljani. Na to opozarjamo vse občinstvo, posebno ono z dežele, da ne bo imelo nepotrebnih potov in na stroškov.

— V kratkem se prične prebiranje ali pregledovanje rojstnih letnikov 1896., 1897. in 1898. in pa redno rekrutovanje rojstnih letnikov 1899. in 190.

— Policijski zapori so sedaj prenapolnjeni s tihotapci, tako, da za te tleče že primanjkuje prostora.

Poročilo glede nakazovanja nezgodnih rent iz inozemstva. Poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani sporoča: Na ponovno nujno posredovanje pri pristojnih nemških državnih oblastvih tu na pogoste direktne intervencije v prid našim rentnim upravičencem pri posameznih socialno-zavarovalnih zavodih v Nemčiji se je končno posrečilo doseči povsem zadovoljiv uspeh. Nemški „Reichsversicherungsamt“ je s svojo okrožnico z dne 30. januarja 1920 pozval vse nemške delavske nezgodne zavarovalne zavode, naj izplačajo vsem rentnikom jugoslovanskega državljanstva, ki so bili pred prevratom avstroogrski državljani, njih zaostale rente in ukrenejo vse potrebno, da se jim bodo iste za naprej redno nakazovale. — „Deutsche Bank. Rentenkonto“ v Berlinu si je že dala izstaviti račun pri ljubljanskem čekovnem uradu in potom istega že nakazuje posameznim rentnikom njim pripadajoče zaostanke. Upati je, da v teku prihodnjih tednov prejmejo svoje rente tudi vsi oni, ki jih doslej še niso. Poverjeništvu za socialno skrb bo kakor doslej, tudi v bodoče skrbelo, da se bo nakazovanje nezgodnih rent iz inozemstva pravilno vršilo. Nanj naj se obrnejo vsi oni, ki bi svojih rent do konca meseca marca še ne sprejeli, da bo moglo posredovati v njih prid, če se izkaže potreba. (LDU.)

Zamenjavanje kronskih bankovcev Avstrogrske banke za kronske-dinarske bankovce. Pri zamenjavi kron bodo sodelovali razen podružnic Avstrogrske banke v Ljubljani in Mariboru tudi tiste denarni zavodi, in sicer v Ljubljani: Poštnočkovni urad, Kranjska deželna banka, Podružnica Kreditnega zavoda, podružnica „Jadranske banke“, podružnica Prometne banke, podružnica Češke industrijske banke, Ljubljanska Kreditna banka, Slovenska eskomptna banka, Kranjska hranilnica, Mestna hranilnica, Hranilnica kmečkih občin, Zadruga zveza, Zveza slovenskih zadrug, Kmetiška posojilnica in Ljudska posojilnica; v Mariboru: Mariborska eskomptna banka, podružnica Ljubljanske Kreditne banke, podružnica Jadranske banke, Občinska hranilnica mesta Maribora, Posojilnica v Mariboru, Spodnještajerska ljudska hranilnica in podružnica Anglo-avstrijske banke; v Celju: Mestna hranilnica, Južnoštajerska hranilnica, podružnica Ljubljanske kreditne banke, Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju. — Ti zavodi zamenjavajo le kronske bankovce po 20, 50 in 100 kron; tisočake pa sprejema v Ljubljani edinole deželna finančna blagajna, izven Ljubljane pa samo davčni uradi. — Predsedstvo delegacije ministrstva financ.

Zvišanje cen premoga. Vsled poviškov plač rudarjem je bilo treba nanovo preračunati ceno premoga, kajti trboveljska premogokopna družba le na nje pristala pod pogojem, da se ji prizna zviša-

nje cen za premog. Ob tej priliki je družba zahtevala tudi posebne poviške kot nabavno in amortizacijsko kvoto za nove investicije v Rajhenburgu in Hudi jami. Dokler ti proračuni ne bodo končani, je minister za šume in rude dovolil sledeče cene: za debeli premog K 302.50, za drobni premog K 274.50 za 1 tona.

Slovensko obrtniško društvo v Ljubljani vabi vse svoje člane in ostale v Ljubljani samostojne obrtnike na važen prijateljski sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 21. svečana 1920, ob 7. uri zvečer v steklenem salonu hotela Lloyd.

Mala obrt v nevarnosti. Mala obrt v Sloveniji se nahaja v zelo kritičnem položaju, posebno kovinske stroke. Železa itak ni dobiti, kakršnega se rabi, in sedaj preti katastrofa, ker ni koksa.

130 milijonov dinarjev podpore je določil dati ministrski svet oropanim srbskim in črnogorskim kmetom. Znesek se potroši za nakup živine in poljskega orodja.

Volitve v bratsko skladišnico v cinkarji Celje. Vsled ruvanja gotovih razdornih elementov razveljavil je tukajšnji okrožni rudarski urad volitve v Bratsko skladišnico. Sicer ni imel nobenih resnih podlag za razveljavljenje, kajti nepravilnost pri volitvi se je zgodila le vsled neznanja pravih volilne komisije same, v koji je pa sedel zastopnik rudarskega urada. Delavski zaupniki niso imeli nobenih pomislekov in so sami privolili v to, da se volitve še enkrat vrše. In glejte — razsodnost delavcev volilcev samih je s ponovno volitvijo dokazala, da razumeva protidelavsko gonjo in hoče z jasnim volilnim rezultatom dokumentirati složnost večine. Nič ne pomaga danes več to, če se je kak privilegirani protekcioniranec paznikov razdor ali pa kak petolizjek obriata, ki se hoče vzpeti do pazniškega mesta — delavstvo je edino in složno, ma a je zrela za vsak nastop in če ne drugače, izpuli tudi še v obratu cinkarne nahajajočo se ljujko, bodisi če se nahaja ista v delavskih, ali v pazniških vrstah. V slučajju potrebe je še vedno železna metla na raz, blago...

Tobak zopet podražen. Vsled odloka upravnega odbora monopolske uprave z dne 12. januarja 1920, št. 403 in odobrenja finančnega ministrstva z dne 19. januarja 1920, št. 180 se bodo od 20. svečana t. l. dalje prodajali cigaretni tobak, tobak za pipo in cigarete za približno 10 do 20 odstotkov dražje kakor doslej. Najfinejši turški tobak, ki je stal doslej 48 K 100 g, bo stal 52 K, fini turški tobak, zavojček po 25 g 6 K, doslej 5 K, hercegovski, zavojček po 25 g 5 K doslej 4 K, sredniefini turški, zavojček po 25 g 3 K, najfinejši ogrski, zavojček po 25 g 1.80 K (doslej 1K 60 vin.), domači tobak za pipo 25 g 80 vin.; cigarete bodo stale, in sicer egiptovske 60 vin. komad, dame 28. vin. komad, športke 24 vin. komad, ogrske 10 vin. komad itd.

Oglje za kovače. Ker so se čule pritožbe, da primanjkuje domačim kovačem po deželi oglja za njihov obrat, kar se občuti posebno pri nujnih popravah kmetiškega orodja, obrnilo se je poverjeništvu za kmetijstvo na merodajne faktorle in dobilo sedaj odgovor od državnega nadzornika veleposestva kneza Auersperga, da je del zaloge oglja in ev. tudi del nove produkcije na razpolago domačim kovačem. Radi naročil naj se obračajo domači kovači na Slovensko kmetijsko društvo (potom podružnic) na Gospodarsko zvezo v Ljubljani ali na Zadrugo zvezo v Celju, ki bodo posredovale dobavo.

Kateri bankovci so veljavni? Ker so nastali dvomi, ali se morejo sprejemati bankovci, ki nosijo kolke z ravnimi (neperforiranimi) robovi in so opremljeni po največ s hrvatskimi žigi, se opozarja, da so vsi bankovci, kolkovani s takimi kolki, veljavni, ako so sicer ti kolki pristni in je kolkovanje pravilno izvršeno. Torej ni nihče upravičen, da zavrača take bankovce. — Predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

Jugoslavija in Italija se še nista pobotali glede jadranskega oziroma primorskega vprašanja. Italija, Anglija in Francija so hotele uveljaviti londonski dogovor, po katerem bi Jugoslavija izgubila mnogo primorskih Slovencev in dohod do Jadranskega morja. Zedinjene države so se temu uprle ter zahtevajo, da se prizna takozvana Wilsonova meja. Italija se je Zedinjenih držav ustrašila in se menda namerava sama pogajati z Jugoslavijo glede jadranskega vprašanja.

Svetovni pregled.

Vojni krivci. Kakor znano, zahteva ententa od Nemčije izročitev vseh, ki so zakrivilo vojno ali postopali med vojno proti mednarodnemu pravu. Izročili so Nemčiji seznamek vseh oseb, ki jih zahtevajo, a Nemčija se brani, izročiti jih. Ententa grozi, a ne ve se še, kako bodo zadevo uredili. Tudi Jugoslavija zahteva od Nemčije izročitev štirih okrutnežev, ki so med vojno divjali po Srbiji.

Švica v krizi. Tudi Švica, ki so ji toliko zavidali njen položaj, da je ostala nepoškodovana vsled vojne in ker je z dobrim stanjem svoje valute stala na prvem mestu med evropskimi državami, je prišla — v krizo! Nastala je denarna kriza, vsled katere bo švicarska industrija pretrpela znatno škodo. Vsled silno dragih frankov namreč švicarska industrija nikamor ne more izvažati svojih izdelkov, ter nastaja stagnacija v delu. Ta kriza industrije je potegnila za seboj tudi banke, ki industrijo financirajo in ki trpe škodo, ako nimajo večjih rezerv. Zrušilo se je pet denarnih zavodov; kar je izzvalo paniko in, prepadlost tako, da je vlada bila primorana, izdati posebno naredbo glede bilanciranja, t. j. mero, katere so se morale posluževati vojujoče se države. Francozi pa še dalje mečejo na trg mase švicarskih vrednostnih papirjev, ki so padli in ki še vsak dan padajo, posebno državnih papirjev. Švicarji pa zopet pritiskajo na tečaj francoskih frankov. — So pa še tudi drugi vzroki krize, med drugimi ta, za katerega imajo interes tudi Jugoslavlani. Mnogi švicarski kapitalisti in denarni zavodi špekulirajo ob polomu Avstrije in Nemčije, kupujoč avstrijske krome in nemške marke, ker so jih dobivali po povoljnem kurzu. Nihče ni niti v sanjah mislil, da bosta obe ti vrednoti padli

Društveni funkcionarji in člani, pozori

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 9. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 54 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 50. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

tako nizko; nasprotno, računali so, da je tedanji kurz bil samo prehodno nizek in nepovoljen in da se bo že popravil. Mnogi švicarski spekulantji imajo na milijone kron in mark, kupljenih po 25, oziroma 40 do 50 centimov, ki so jih z upanjem na poboljšanje tečaja do danes zadržavali.

Carigrad ostane Turčiji. Kakor doznava Reuterjev urad iz oficialnega vira, je vlada poslala angleškemu komisariju v Carigradu navodilo, naj javno naznani, da so zavezniki sklenili, da ne nameravajo Turčije oropati mesta Carigrada. Hkrati se Turčija opozarja, da se bo mirovna pogodba znatno izpremenila, ako bi se nadaljevala preganjanja Armencev v Armeniji.

Obvestila.

Delavska predstava se vrši v nedeljo dne 22. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Uprizori se „Brezdno“. Vstopnice se doje v tajništvu „Svobode“, Šelenburgova ulica št. 6/II.

Stenografski tečaj se vrši redno vsak četrtek in soboto ob 7. uri zvečer na učiteljsku, Resljeva cesta. Sodrugi, sodružice, zahajajte redno k tečaju.

Računski tečaj se vrši vsako soboto od 8. do 9. ure zvečer na učiteljsku. Zahajajte redno!

Podružnica lesnih delavcev, Ljubljana, sklicuje za dan 29. t. m. svoj letni občni zbor ob deveti uri dopoldne v Mahrovi hiši. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Raznosterosti. 6. Volitev odbora in nadzorstva. 7. Predstoječe mezdnogibanje. Sodrugi, udeležite se občnega zbora polnoštevno, agitirajte v ta namen, ker je v interesu nas vseh. — Odbor.

Osrednje društvo oblačilne stroke za Slovenijo v Ljubljani sklicuje svoj I. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 22. t. m. ob 8. uri dopoldne v dvorani Krekov trg št. 10, I. nadstr. — Dnevni red: Poročilo načelnika, tajnika, blagajnika in kontrole; volitev odbora; ujedinjenje, prememba pravilnika; razno. — Odbor.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev je imelo v nedeljo 15. t. m. svojo redno glavno skupščino, na kateri se je razpravljalo o delovanju organizacije. Med drugim se je sprejel predlog za ujedinjenje vseh stavbinskih delavcev v Jugoslaviji. Povdarjala se je velika važnost tega ujedinjenja, ker imamo na dnevnem redu mezdne boje in ker je nujna potreba enotno postopanje v tem oziru za vse delavstvo te stroke. Isti dan zvečer se je vršila veselica v proslavo enoletnega obstoja organizacije. Žal, moramo konstatirati, da se je prireditve udeležilo le malo število naših članov; seveda je treba vzeti eventualno v poštev prireditve in veselice naše buržoazije, katerih se je naše delavstvo raje udeležilo, kakor svoje lastne veselice. Vidi se, koliko je nekaterim na tem, da se ustanovi lastni delavski dom, za katerega je bil namenjen čisti dobiček prireditve. Mislimo, da bodo spreteli grajo ne samo naši člani, ki niso bili udeleženi, marveč tudi vse one sorodne organizacije, ki so bile pismeno vabljene.

Vevče. Minulo je 14. februarja že dva meseca, odkar je delavstvo papirnice v Vevčah stavilo zahteve za izboljšanje plač na unravo papirnic v Ljubljani. Uprava trdi, da upravni svet nove družbe kot lastnice papirnic ni še sestavljen. To se pravi, da naj mi čakamo toliko časa na gospode kapitaliste, da se bo istim poljubilo, sestaviti upravni svet. Do tistega časa pa naj delavstvo strada in hodi nago,

ker s sedanjo dnino 10 K ni mogoče ob najboljši volji živeti in tudi ne umreti. Seveda g. dr. Triller, ki je svobodomiselni demokratični kapitalist, bo rekel, da je to sijajna plača ob današnji draginji. Sicer je rekel gospod ravnatelj Kreditne banke, da bo sedanja družba boljša v teh ozirih kakor je pa bila stara židovska firma. Kakor se pa vidi, so židje, najsibodo obrezani ali krščeni, v tem oziru vsi enaki; delavec, ti delaj in molči, kadar pa ne boš mogel več delati, pa pogini kot cucek na cesti, kaj to njemu mar, saj to kapitalista nič ne boli, njemu je samo za tvoje delo, ko si se pa izgaral, te vrže na cesto, da greš od hiše do hiše beračit, če še sploh moreš hoditi. Ali nikar naj ne mislijo gospodje kapitalisti, da je delavstvo samo zato na svetu, da jim bo garalo, stradalo in polnilo njih žepa. Še imamo toliko moči in drugih pripomočkov, da bomo branili do zadnjega moža naše interese. Zatorej delavstvo na plan, vsi v organizacijo! Najbolj je pa potrebno v naši tovarni, da smo vsi združeni v eni organizaciji, to je naši, ki je edino prava delavska organizacija. Če bomo združeni, bomo lažje dobojevali naše težke boje, ki nas čakajo v bližnji bodočnosti.

Občni zbor predilničarjev v Trzinu, ki se je vršil dne 9. t. m., je bil polnoštevno obiskan. Vršile so se volitve ter so bili nanovo izvoljeni sledeči ss.: predsednik Snaj Hinko, podpredsednik Strupi Peter, tajnik Lenartek Ignac, blagajnik Pregel Rudolf, odborniki Maly Fric, Srečnik Franc, Mokorel Andrej, Štucin Ivan, Perč Ignacij, Šarabon Marija; v nadzorstvo Prosen Ciril, Meglič Franc, Čundrič Ivan. Občni zbor nam je podal jasno sliko, kako prepotrebna je organizacija predilničarjev ter moramo konstatirati, da je v tem kratkem času dobro uspevala. Želimo nanovo izvoljenemu odboru pri tem težkem delu obilo uspeha. — Osrednje društvo oblačilne stroke za Slovenijo v Ljubljani.

Kovinarji, pozor! Občni zbor kovinarjev podružnice Sava-Jesenice se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 3. uri popoldne v salonu pri „Jelenu“. Vsi na shod!

Plesni venček za cementne delavce na Zidanem mostu, ki se je vršil 7. februarja ob 7. uri zvečer v gostilni Moserja je bil prav dobro obiskan. Doh. ki te veselice so znašali skupaj 1015 K, izdatki za godbo 200 K, dekoracija in drugi izdatki 129 K, čisti dobiček 686 K. Veselični odbor se najsrčneje zahvaljuje vsem darovalcem, posebej pa še hvala direktiji, ki je poslala 300 K ter gg. ravnatelj Schreiner iz Zagreba 100 K, ravnatelj Žiška 50 K in ravnatelj Rozman 50 K. Srčno hvalo izreka invalid Krlhanko vsem darovalcem, ker se je na veselični večer nabralo zanj vsoto 171 K.

Zidan most. Opozarjamo vse sodruge in sodružice, ki so strokovno organizirani, da plačajo tedenske prispevke in vse zaostanke vsaj do 28. t. m. blagajniku Fr. Florianču. Prispevke je vposlati tudi za mesec svečan.

Žepni koledar za leto 1920, je še na razpolago in se pošilja sproti naročnikom. Kdor naroči posamezen izvod, naj pošlje naprej na upravo „Delavca“. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstropje znesek 5 K in dobi koledar, po pošti poštne prosto.

Naročite in širite „Naprej!“

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registruvana zadruga z omejeno odgovornostjo

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur - šar itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sirite list „Delavec“.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebravanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročna prstane po vsi h vzorcih in merah, uhane i. t. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moj najbolje preizkušena i. solšno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 7-; za podgane in miši K 7-; za ščurke K 8-; posebno močna tinktura za stenice K 7-; uničevalec moljev K 6-; prašek proti mrčesom K 4- in 8-; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6-; mazilo za uši pri živini K 4- in 8-; prašek za uši v obleki in perilu K 6-; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6-; prašek proti mravijam K 6-.

Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 8

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in

obr. Pisalni

stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

